

БАЛКАНСКАТА ВОЙНА.

Какво ни донесе тя и какво ни завъща?

Посвещава се на българските юноши.

Въ далечна чужбина, на болнично легло бѣхъ, когато на 5-ий октомврий миналата година болничния слуга се втурна радостно въ стаята ми, съ вѣстникъ въ ржка, и ми издума: „Знаете ли най-новото? Войната е прогласена! По-скоро оздравявайте!“ Грабнахъ вѣстника и жадно впахъ очи въ него. Съ голѣми черни букви на първа страница стоеше: „Балканската война е прогласена. Четиритѣ балкански държави България, Сърбия, Гърция и Черна-гора сж обявили вече война на Турция“. Слѣдваха подиръ туй първитѣ телеграми. Прочетохъ ги на единъ дѣхъ. Не бѣха много утѣшителни първитѣ депеши. Но тѣ идѣха отъ Цариградъ, та не ме смутиха никакъ. Вѣрата у мене, че съюзътъ срѣщу изгнилата Турция ще съкруши послѣдната, бѣ по-силна отъ всичко. Радостъ дълбока, по-таена, облада душата ми. Скрити мечти запляпаха като роякъ въ главата ми. Съ-кашъ забълнувахъ. Прѣнесохъ се цѣлъ въ милата си родина, въ бащината си земя — въ многострадална Македония! Турчинъ тамъ не ще владѣе вече; не ще коли и убива роднитѣ ми братя. Ще прѣстанатъ борби, ще прѣстанатъ теглила. Не ще гинатъ вече млади сили по зандани и бѣсилки! Вардаръ ще прѣстане своитѣ тъжни: робски напѣви. Ще видя родния си градъ слѣдъ цѣлъ животъ чужбинство. Ще видя бащината си мила стрѣха! Пиринъ свободенъ ще бжде, за вси що любатъ красотитѣ божии. Не ще се мѣркатъ вече низъ него сѣнкитѣ на не мили не драги „комити“. Ще зашуми свободно синия Охридъ и ще ни припѣе пѣсень дивна за минало славно. А Воденъ, тая рѣдкостъ на прѣлѣститѣ природни! — ще запѣятъ дружно чуднитѣ му водопади пѣсень омайна за сладка свобода и ще се разнесе тя по вси долини и гори, прѣпълнени

до сега съ горчевини само. И Костуръ далечни, и Скопье гиздаво, и Тетово прочуто, и Шипъ славни, огнище първо на революцията македонска, и Велесъ — милъ роденъ кжтъ, и Кукушъ староборски — на Дѣлчева градъ рожденни, и Битоля многолюдна — родний на Дамяна Груевъ край, и Струга славна — отечество клето на братята мжченици, и Кичево придивни Шаръ, и Дебъръ юнашки, и Пелистеръ бѣлоснѣжни, и Разлога съ дивна природа, и Сересъ плодородни, и Прилѣпъ — Краль-Маркова столица, и Леринъ цвѣтущи, и Куманово — мжченическа гробница, и Солунъ — люлка стара и най-нова на българската мисль, на родната българска мисль, и Кочани нещастенъ, и Драма бѣломорска, и Тиквешъ и Радовишъ, и Криворѣчна Паланка — задружно възгласъ ще подема: свободни сме вече ние!

И затуптя радостно сърдцето и молба гореща отправихъ къмъ велемощния уредникъ по-скоро здраве да ми даде, по скоро къмъ България да ме изпрати.

Три недѣли още прѣкарахъ въ чужбина — три дълги ужасни недѣли, докато здравъ-не здравъ — на пжтъ най-сетнѣ потеглихъ. Въ Прага — чешката столица, отдѣхнахъ нѣколко дена. Тукъ братята чехи ликуваха отъ радостъ за нашитѣ побѣди и съкашъ сами бѣха врага свой побѣдили. Другъ пжтъ това ще разкажа. На 3-ий ноември, тъкмо въ деня, когато се чакаше вѣстѣта, че българската войска въ Цариградъ е влѣзла, въ София пристигнахъ. На утрото още въ казармитѣ отидохъ. Бидейки все болничавъ и за бойното поле негоденъ — въ казармата писаръ да бжда ме отредиха, списъци нескончаеми да пиша. Тукъ и добръ и злѣ, и радостно и весело прѣкарахъ съ своитѣ другари — „кекаквци“ както сами се зовѣхме. Послѣ често съ завистъ поглеждахъ на всички здра-